

1. Fríguls Ferrer es va mantenir actiu fins al final.
2. Amb el poeta nicaragüenc Ernesto Cardenal.
3. Amb el president Carlos Prío Socarrás (a la dreta) quan es va inaugurar la Televisió Cubana, el 1951. 4. Amb el Defensor del Poble Ruiz Giménez, el 1988. 5. Amb l'actor Maurice Chevalier, el 1956. ■ ARXIU FRÍGULS FERRER

El periodista d'origen català Fríguls Ferrer era tota una institució en la societat cubana d'abans i en temps de Castro, i es va convertir en el degà de la professió

El quixot de l'Havana

Tate Cabré
BARCELONA

Aquest estiu moria, als 88 anys, a l'Havana, Juan Emilio Fríguls, degà dels periodistes cubans, personatge singular i carismàtic, considerat un quixot per la seva figura elegant i la seva rectitud, i per haver estat un intel·lectual militant catòlic de pes. Era referent de la catalanitat i, per a molts catalans que viatjaven a l'illa, un pont d'entrada a la realitat cubana.

Aconseguir una entrevista amb l'hiperactiu Fríguls Ferrer era gairebé assolir un impossible, però inver-

tint paciència i perseverança vam aconseguir entrar a la seva vida agitada, fa quatre anys, i entrevistar-lo. Si la mort no l'hagués sorprès, hauriem acabat un docu-

El franquisme el va castigar per negar-se a oferir flors a Primo de Rivera, l'any 1946, a Madrid

mental televisiu sobre els seus 60 anys de periodisme amb les anècdotes més sucoses: els viatges a l'Espanya franquista, el paper dels catòlics cubans a la revolució...

Juan Emilio era fill d'un barceloní i una cubana de Guanabacoa, filla de mataronins. Va portar una joventut alburgesa de col·legis privats —als escolapis *catalanes*—, viatges a Catalunya —el primer que feia era visitar el monument a Pitarra— i partits de tennis a l'exclusiu Vedado Tennis Club. Des de l'any 1951 era soci del casal català de l'Havana i el 1994 va publicar el llibre *Catalanes en*

Cuba. Vivia amb passió les seves arrels i solia reivindicar els catalanocubans destacats que ell havia tractat, com el montblanquí Josep Conangla Fontanilles i el descendent de vilanovins Emilio Roig de Leuchsenring.

Salvat per catalanista

El seu pare tenia un pròsper comerç tèxtil al famós edifici de Las Ursulinas de l'Havana, i era membre del Centre Català, l'escissió independentista de la Sociedad de Beneficiencia de Naturales de Catalunya. Segons el periodista, el seu pare havia salvat la vida gràcies als seus sentiments

catalanistes: "El 1949 es va inaugurar una empresa aèria que ofería l'itinerari l'Havana-Madrid-Barcelona, i el meu pare, molt il·lusionat, va comprar passatge per al primer vol. Però quan va anar a l'ambaixada espanyola a fer-se el visat, no l'hi van voler donar perquè figurava a la llista d'independentistes catalans. L'avió es va estavellar poc abans d'arribar a Madrid".

Fríguls Ferrer va veure publicada la seva primera crònica al diari *Información* el 14 de febrer del 1945, Sant Valentí, i per això feia la broma que sempre havia estat enamorat de la seva

professió. Fríguls il·lustrava el seu bateig de foc amb una anècdota: el director, Santiago Claret, parent de sant Antoni Maria Claret, que havia estat arquebisbe de Santiago, el va fitxar com a jove intel·lectual catòlic perquè escrigués sobre temes de religió. Ara bé, amb quatre advertiments: "No podia escriure sobre comunistes perquè el director no volia cap vaga; sobre jueus, perquè bona part dels anunciants ho eren; sobre maçons, perquè el director era grau 33, ni sobre protestants". Dos anys més tard el diari rival, el conservador *Diario de la Marina*, el va fitxar. ■

I amb Fidel?

Un catòlic amb cotxe oficial a l'Havana castrista

Abans de la revolució castrista, Fríguls Ferrer ja havia consolidat la seva carrera. Havia estat present, com a

secretari del Cardenal Arteaga de l'Havana, en la captura de Fidel Castro després de l'assalt del quarter de Montcada, l'any 1953. Si no hi hagués intervingut l'església, el dictador Batista l'hauria fet afusellar, i per això el Comandante li tenia una gran esti-

ma i Fríguls disposava de cotxe i xòfer particulars.

Havia participat en l'acte fundacional de la TV cubana (1951) i en el seu arxiu fotogràfic apareix al costat de quatre presidents del govern de l'illa. Va entrevistar dos papes, Pius XII i Pau VI, i, paradoxal-

ment, fou condecorat tant per part del Vaticà com de la Revolució. Tenia totes les distincions del periodisme cubà, i fins al mateix dia de la seva mort va continuar treballant amb tota humilitat a Radio Reloj, l'emissora de l'Havana d'informació contínua.

Amb una memòria privilegiada per les dates, un matí de gener ens va explicar les fatals conseqüències de no haver volgut coquetejar amb el franquisme a Madrid el 1946 amb motiu de congrés de Pax Romana: "Era a l'hotel Felip II d'El Escorial i van venir els del SEU

[Sindicat Espanyol Universitari] amb l'ordre que l'endemà oferís flors a Primo de Rivera. Jo vaig dir que no em posaria en política i em van deixar sense la tornada a Cuba amb avió. Vaig haver de tornar amb el Magallanes, de Madrid a Cadis, a Nova York i a l'Havana...".